

Na co powinny zwrócić szczególną uwagę kobiety z zajęciem rdzenia kręgowego lub utratą czucia poniżej 11 kręgu piersiowego?

Możesz nie być świadoma początku porodu. Poproś o dokładne instrukcje w szkole rodzenia, jak poznać objawy wskazujące na początek porodu. Należy do nich m.in. wzrost spastyczności, zaburzenia żołądkowo-jelitowe, uderzenia gorąca i ból pleców.

Karmienie piersią i opieka nad maluchem

Najważniejsza informacja dotycząca karmienia piersią przez kobiety ze stwardnieniem rozsianym jest taka, że **karmienie naturalne może zmniejszać ryzyko nawrotu choroby po porodzie!** Jedno z badań wykazało, że kobiety ze stwardnieniem rozsianym, które zdecydowały się na karmienie piersią, były prawie o połowę mniej narażone na nawrót stwardnienia rozsianego po ciąży w porównaniu z kobietami, które tego nie zrobiły. Warto oczywiście wspomnieć o ogromnych korzyściach dla dziecka - karmienie piersią to najlepszy model żywienia noworodka i niemowlaka.

Interferon beta-1b może być stosowany podczas karmienia piersią.

Leki modyfikujące przebieg choroby różnią się pod względem tego, jak prawdopodobne jest, że będą obecne w mleku matki lub szkodliwe dla dziecka. Decyzję o stosowaniu leczenia po urodzeniu należy rozważyć w stosunku do potencjalnych zalet karmienia piersią – podejmij ją wspólnie z prowadzącym lekarzem neurologiem. Ważne, abyś wiedziała, że **przyjmując interferon beta-1b, pomimo obecności znikomej ilości w mleku matki, nie należy się spodziewać szkodliwego wpływu na organizm dzieci karmionych piersią.** Dlatego uwzględniając korzyści karmienia piersią – warto abyś tak karmiła maleństwo.

O czym jeszcze powinnaś pamiętać podczas karmienia piersią? **Kobiety ze stwardnieniem rozsianym powinny przyjmować witaminę D podczas karmienia piersią**, a niemowlęta karmione piersią powinny otrzymywać witaminę D zgodnie ze standardowymi zaleceniami. Niedobór witaminy D przez całe dzieciństwo może być czynnikiem ryzyka problemów zdrowotnych w późniejszym życiu, w tym stwardnienia rozsianego.

MA-BET-PL-0035-1

Do przyszłego Taty

Obecność choroby przewlekłej u kobiety planującej ciążę lub już będącej w ciąży stanowi niemałe wyzwanie. Bardzo ważne, abyś wiedziała, że stwardnienie rozsiane nie musi oznaczać konieczności zmiany życiowych planów.

Każda kobieta z SM, która w bliższej lub dalszej przyszłości planuje zostać mamą, powinna pozostawać nie tylko pod opieką ginekologa-położnika, ale również być w stałym kontakcie z lekarzem prowadzącym leczenie stwardnienia rozsianego. Ogromne znaczenie ma realizowanie terapii immunomodulującej przepisanej przez lekarza i nie należy jej samodzielnie przerywać, kierując się jedynie planami związanymi z przyszłym macierzyństwem. Terapia interferonem beta-1b prowadzona jest od ponad 20 lat i dostępne są wyniki obserwacji ponad 1000 kobiet, które podczas przyjmowania tego leku zaszły w ciążę. Także karmienie piersią nie musi wiązać się z przerwaniem terapii.

Dla każdej kobiety okres ciąży oraz bezpośrednio po porodzie może być bardzo męczący. Dla kobiety ze stwardnieniem rozsianym pomoc w tym czasie jest szczególnie ważna. Możesz stworzyć listy członków rodziny lub przyjaciół, którzy pomogą w określonych zadaniach, a także dowiedzieć się o lokalnych usługach dla matek i grupach wspierających.

Pamiętaj - Twoja partnerka potrzebuje wsparcia i Twojej obecności, ale pomimo jej choroby możliwe jest udane i szczęśliwe macierzyństwo!

Materiał dla pacjentek z SM

planujących ciążę

Materiał edukacyjny dla pacjentów

Stwardnienie rozsiane

- Ty też możesz cieszyć się macierzyństwem

Nie jest łatwo skonfrontować świadomość przewlekłej choroby z wizją ciąży, porodu i wychowywania dziecka. Jednak **chorując na stwardnienie rozsiane nie musisz rezygnować z marzenia o posiadaniu dziecka**. I nic nie stoi na przeszkodzie, aby przedyskutować ze swoim lekarzem prowadzącym to, w jaki sposób to marzenie najbezpieczniej zrealizować.

Czego najczęściej obawiają się pacjentki ze zdiagnozowanym stwardnieniem rozsianym, które chciałyby zostać mamami

Lista pytań jest całkiem spora:

Czy chorując na stwardnienie rozsiane uda mi się zajść w ciążę?

Czy ciąża będzie przebiegała prawidłowo? Czy będzie to ciąża podwyższonego ryzyka?

W jaki sposób moja choroba wpłynie na rozwój dziecka?

Czy moje dziecko także będzie chore na stwardnienie rozsiane?

Czy podczas ciąży muszę przerwać leczenie?

Czy ciąża zaostri przebieg stwardnienia rozsianego?

Jak będzie wyglądał poród?

Na wszystkie te pytania można udzielić uspokajających odpowiedzi.

Jak dotąd **nie wykazano, aby Twoje schorzenie wpływało negatywnie na płodność, zatem nie powinno prowadzić do dodatkowych problemów z zajściem w ciążę. Nie ma także żadnych danych klinicznych, które wskazywałyby na większą częstość występowania wad wrodzonych płodu czy poronień lub przedwczesnych porodów. Stwardnienie rozsiane nie jest chorobą dziedziczną**, znakomita większość pacjentów (80%) nie ma krewnych dotkniętych tą chorobą. Oznacza to, że mimo choroby z powodzeniem możesz zostać mamą zdrowego dziecka - powinnaś jednak zaplanować macierzyństwo i ściśle współpracować z lekarzem prowadzącym.

Chcę być mamą

Na etapie planowania ciąży lub, gdy dojdzie już do zapłodnienia - **konieczna jest natychmiastowa konsultacja z Twoim lekarzem prowadzącym SM. Ale bez obaw - ciąża kobiety ze stwardnieniem rozsianym nie jest ciążą wysokiego ryzyka**. Wskazane jest dokładnie takie samo postępowanie, jak w przypadku każdej innej ciąży - powinnaś dbać o siebie, pamiętając o odpowiednim modelu żywienia i suplementacji.

Warto także zadbać o regularną, umiarkowaną aktywność fizyczną, oczywiście - o ile lekarz nie widzi przeciwwskazań, nie zapominając o ćwiczeniach mięśni dna miednicy. Bezwzględnie powinnaś zrezygnować z jakichkolwiek używek. Natomiast nic nie zmienia się w kwestii badań kontrolnych - regularne wizyty u ginekologa oraz wszystkie badania laboratoryjne i obrazowe, a także badania prenatalne powinnaś wykonywać zgodnie z kalendarzem badań.

Oczywiście - wiele kobiet w ciąży może doświadczać dyskomfortu fizycznego o rozmaitym podłożu - i dyskomfort ten może być większy u tych ze stwardnieniem rozsianym. Może to dotyczyć problemów z utrzymaniem równowagi, gdyż wraz ze wzrostem płodu zmienia się środek ciężkości ciała. Ponadto możesz odczuwać nasilone zmęczenie.

Podczas ciąży mogą nasilić się problemy z pęcherzem moczowym oraz jelitami. **U pacjentek z SM stwierdzono większą częstość występowania zakażeń dróg moczowych, w tym stanów zapalnych pęcherza moczowego oraz cewki moczowej, dlatego powinnaś zwrócić szczególną uwagę na przyjmowanie odpowiedniej ilości płynów, a także częściej wykonywać badanie moczu.**

Bardzo ważną informacją dla każdej kobiety ze stwardnieniem rozsianym, która planuje ciążę jest fakt, że **ciąża może stanowić czynnik protekcyjny, czyli chroniący przed rzutem choroby**. Wciąż jeszcze nie wyjaśniono tego fenomenu, ale zapewne nie mała rolę odgrywają charakterystyczne dla okresu ciąży zmiany hormonalne. Być może istotne są także inne, jeszcze nie w pełni poznane mechanizmy, dzięki którym ciąża staje się swoistym „okresem ochronnym” organizmu. **Powinnaś jednak być świadoma, że u prawie 30% kobiet z SM wystąpił rzut choroby w pierwszych 3 miesiącach po porodzie**. Obserwacje natomiast wykazują, że ciąża prawdopodobnie nie wpływa na narastanie niepełnosprawności.

Leczenie w czasie ciąży

Czy lek, który stosuję na stwardnienie rozsiane mogę bezpiecznie przyjmować w ciąży?

Interferon beta-1b należy do białek syntetyzowanych w organizmie w celu obrony przed wirusami, bakteriami i innymi patogenami. Rolą interferonów jest aktywowanie mechanizmów obronnych organizmu. W przebiegu stwardnienia rozsianego dochodzi do niszczenia osłonek mielinowych nerwów, co prowadzi do demielinizacji i uniemożliwia prawidłowe przewodzenie impulsów nerwowych. Interferon beta - 1b ogranicza stan zapalny na drodze modulowania działania układu immunologicznego. Prowadzi to do zmniejszenia częstości występowania rzutów choroby oraz ograniczenie ich nasilenia.

Jeśli jest to klinicznie uzasadnione, można rozważyć stosowanie interferonu beta-1b w ciąży. Badania wskazują na brak zwiększonego ryzyka poważnych wad wrodzonych w związku z jego przyjmowaniem przed zapłodnieniem oraz w pierwszym trymestrze ciąży.

Podsumowując - **lek opóźnia wystąpienie rzutu choroby, a dostępne dane nie sugerują wpływu na zwiększenie ryzyka poronienia czy wystąpienia wad u dziecka.**

Poród - dasz radę!

Kwestia porodu spędza sen z powiek każdej przyszłej mamie. Jednym z najistotniejszych pytań jest to „czy powinienam rodzić siłami natury, czy przez cesarskie cięcie”. Podobnie jak w przypadku każdej kobiety przygotowującej się do porodu - bardzo wiele zależy od stanu zdrowia. **Stwardnienie rozsiane na pewno nie jest bezwzględnym wskazaniem do porodu drogą cesarskiego cięcia. Jeżeli lekarz nie stwierdzi znacznego osłabienia siły mięśniowej, wówczas możliwy jest poród siłami natury**. Jeśli natomiast bardziej zalecany jest poród przez cesarskie cięcie, wówczas stwardnienie rozsiane nie jest przeciwwskazaniem do zastosowania znieczulenia okołoporodowego, zewnątrzoponowego lub ogólnego. Warto, abyś przygotowała się do porodu w szkole rodzenia - taki kurs daje poczucie bezpieczeństwa i pomaga uniknąć zaskoczenia.